Uitvoeringsplan
Pilot LHBTIQ+ in de sport gemeente Nijmegen

Papendallaan 7
Postbus 60066
6800 JB Arnhem

T 026 – 354 0399
E info@geldersesportfederatie.nl
I geldersesportfederatie.nl

Uitgebracht door: Kira Schorn
Telefoonnummer: 06–45594561
Nummer:
Datum: 1 maart 2024

Datum:	1 maart 2024
In opdracht van:	Gemeente Nijmegen Contactpersonen: Bente Keulen (sr beleidsadviseur inclusie) Telefoon: 06–29639151 E-mail: b.keulen@nijmegen.nl
Uitgebracht door:	Gelderse Sport Federatie (GSF) Postbus 60066, 6800 JB Arnhem Contactpersoon: Kira Schorn (sr projectcoördinator) Telefoon: 06–45594561 E-mail: kira.schorn@geldersesportfederatie.nl
Uitvoeringsperiode:	april 2024 – juni 2025

INLEIDING

Huidige status LHBTIQ+ in de sport

Gelderse en Overijsselse sporters mijden sporten of sportverenigingen vanwege hun seksuele voorkeur of genderidentiteit. Voor LHB-jongeren en niet-cisgender personen kan het onveiliger zijn of voelen om te sporten. Waar homoseksuelen een groter gebrek aan acceptatie ervaren, ondervinden transgender en non-binaire sporters juist problemen met betrekking tot douchen en gedrag van toeschouwers of tegenstanders.

Overall wordt er relatief weinig aandacht voor LHBTIQ+ in de sportomgeving waargenomen. Slechts 22% van de sportverenigingen heeft specifiek beleid op het tegengaan van uitsluiting op basis van seksuele voorkeur en/of genderidentiteit. De meerderheid van de verenigingsbestuurders geeft aan dat het bij hun vereniging voor zowel mannen als vrouwen geen enkel probleem is om voor hun seksuele voorkeur uit te komen. Toch constateren zij vaker dan in het verleden dat grappen of negatieve opmerkingen over homoseksualiteit in hun sport en/of vereniging (regelmatig) voorkomen. Dit lijkt te komen doordat bestuurders zich door de toegenomen beleids- en media-aandacht steeds bewuster zijn van dit onderwerp. Een deel van de verenigingsbestuurders vindt deze groeiende aandacht overtrokken, wat juist tot meer weerstand tegen maatregelen kan leiden.
Tegelijkertijd willen veel gemeenten en sportverenigingen hier wel wat aan doen maar weten ze niet hoe. Ondersteuning en maatwerk met aandacht voor bewustwording, draagvlak en handelingsperspectief zijn hierin belangrijke sleutels.

De behoefte van de regenbooggemeenschap zelf

LHBTIQ+ers verwachten van sportorganisaties dat ze niet reactief afwachten tot een incident gemeld wordt, maar proactief een veilig klimaat creëren zodat deze doelgroep komt sporten en het vertrouwen heeft om misstanden te melden. Bovendien zien jeugdleden een belangrijke rol weggelegd voor hun trainer/coach in het bespreekbaar maken van seksuele voorkeur. Het vergroten van de inclusie in de sport kan een positief effect hebben op de sportparticipatie en daarmee, als belangrijke bijvangst, de kwaliteit van leven en een gezondere leefstijl bevorderen. Zowel fysiek als mentaal.

De Gelderse Sport Federatie en inclusie in de sport

Als Gelderse Sport Federatie (GSF) maken we ons al langer hard voor inclusie in de sport, ook specifiek voor de LHBTIQ+ gemeenschap. Met onze netwerk- en implementatiekracht werken we geregeld als verbinder tussen landelijk en lokale ontwikkelingen en daar waar nodig ondersteunen we Gelderse gemeenten en regio's met specifieke vraagstukken rondom dit thema. Als uitvoerende partij

van het Gelderland Love To Move programma (GLTM) leerde we waardevolle lessen, bouwden we aan een breed en relevant netwerk en ontstonden er nieuwe aanknopingspunten om echt iedereen een veilige en plezierige plek te geven in de sport. Als vervolg op GLTM gaat de GSF, in opdracht van de provincie Gelderland door met het uitbouwen en borgen van een positief sportklimaat voor o.a. de LHBTIQ+ gemeenschap. In 2024 doen we dit op regionaal en lokaal niveau door relevante en nieuwe stakeholders samen te brengen, in gezamenlijkheid een werkagenda op te stellen en uit te voeren, en deze beweging te laten groeien niet alleen binnen de sport maar ook daarbuiten. Zo worden er verbindingen gelegd met onderwijs, cultuur, zorg en welzijn.
Daarnaast hebben wij een subsidieaanvraag gedaan bij de Alliantie GelijkSpelen* (AGS). Binnen dit plan, welke inmiddels is goedgekeurd, gaan we ook in 2024 samen met drie Gelderse gemeenten** aan de slag om middels lokale procesbegeleiding te komen tot een concrete aanpak voor sportaanbieders t.a.v. LHBTIQ+ aandacht en acceptatie. Een stagiaire van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen zal hiervoor een proces- en impactonderzoek doen.

***Alliantie Gelijk Spelen**
Samen met gemeenten, provincies en (lokale) sportservice organisaties jaagt de Alliantie Gelijkspelen brede inclusie en de acceptatie van de LHBTIQ+ groep aan binnen de sport. De Alliantie Gelijkspelen komt voort uit de emancipatienota 'Gewoon homo zijn' (start 2008), is een samenwerking tussen NOC*NSF, de John Blankenstein Foundation, de KNVB en de KNHB en wordt ondersteund door de ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

****** gemeente West Betuwe, Zutphen en Oldebroek

AANLEIDING

De opdracht uit de gemeente Nijmegen
We zijn verheugd dat de gemeente Nijmegen ons heeft benaderd om te komen tot een projectvoorstel aangaande de *Pilot LHBTIQ+ inclusie in de sport*. Enerzijds omdat wij het vertrouwen krijgen onze bijdrage te leveren aan dit zeer waardevolle en ook voor ons relevante thema en anderzijds omdat de opdracht zeer goed aansluit bij andere projecten en ambities die wij in 2024 opstarten. Al in een eerdere fase zijn wij op hoofdlijnen geïnformeerd over het idee van de gemeente Nijmegen om de succesvolle SchoolsOut methodiek (GGD) te gaan vertalen naar de sport. Wij hebben dit proces met interesse gevolgd de afgelopen maanden. Vanuit onze gedeelde overtuiging dat een specifieke en concrete aanpak een belangrijke volgende stap zal zijn om de LHBTIQ+ acceptatie, tolerantie en hopelijk participatie (incl. minder uitval) daadwerkelijk te verbeteren.

De opdrachtbeschrijving vooraf
We hebben vanuit de gemeente Nijmegen kaders en uitgangspunten ontvangen rondom het opzetten en uitvoeren van dit pilotproject. Deze kaders zijn leidend in de verdere uitwerking van dit projectplan. Het gaat hierbij om de kaders:
1. Het leggen van een basis voor een methodiek (afgeleide van de SchoolsOUT methodiek) op basis van twee sporen:
- Ondersteuning bij sportverenigingen/sportaanbieders op maat en
- Aansluiting vinden bij gemeentelijke en regionale activiteiten (waarbij bv. de GSF een belangrijke rol speelt).
2. Parallel aan punt 1: het enthousiasmeren, stimuleren, aanjagen en verbinden van de Nijmeegse sport- en beweegsector om zich aan te sluiten bij het programma en inzet te plegen op LHBTIQ+ inclusie in de sport;
3. Het leggen van de directe verbinding en afstemming met het gemeentelijk Sportbedrijf (uitvoerder van het gemeentelijk sportbeleid) met als uiteindelijk doel incorporatie in de reguliere werkzaamheden van de buurtsportcoach.

RESULTAAT
Het hoofddoel van deze opdracht is het leggen van een stabiele basis om sportverenigingen in Nijmegen bewust te maken van én te ondersteunen bij de verdere LHBTIQ+ acceptatie in de sport, binnen de eigen vereniging.

Subdoelen mede a.d.h.v. bovengenoemde kaders:

- Ontwikkelen van ondersteuningsaanbod gericht op LHBTIQ+ inclusie binnen sportverenigingen, met als inspiratiebron bijvoorbeeld de methodiek van SchoolsOUT en andere reeds bestaande interventies;
- Het actief leggen van contact(en) binnen de Nijmeegse sport- en beweegsector die aan de slag gaan met het ontwikkelde ondersteuningsaanbod. Hierbij streven we ernaar om in het eerste jaar drie of vier sportaanbieders actief te betrekken. Hierbij richten wij ons alleen op aanbieders die intrinsiek gemotiveerd zijn, hierbij hebben we aandacht voor een brede betrokkenheid vanuit verschillende takken van sport en sluit ten minste één voetbalvereniging aan;
- Tussen het tweede en derde jaar zal de borging van dit project volledig bij het gemeentelijk Sportbedrijf komen te liggen (een vroegtijdige samenwerking, afstemming en overdracht is hierbij essentieel);
- Het vinden van aansluiting bij de reeds bestaande (regionale) netwerken en activiteiten die zijn gericht op een veilig sport- en beweegklimaat, specifiek op LHBTIQ+ acceptatie (inclusie) in de sport. Zie verderop ook het hoofdstuk *win-win.*

Prestatie indicatoren
Deze opdracht wordt volgens de volgende prestatie indicatoren gemonitord en geëvalueerd. Dit gebeurt tweemaandelijks tussen de kerngroep (zie hoofdstuk *rollen & kerngroep*) en opdrachtnemer (GSF) aan de hand van een (korte) voortgangsrapportage waarin de volgende punten aan bod (kunnen) komen:

- Voortgang van de ontwikkeling van het ondersteuningsaanbod;
- Update met betrekking tot de contacten binnen de Nijmeegse sport- en beweegsector en de implementatie van het te ontwikkelen ondersteuningsaanbod;
- De inzet op de verbinding en afstemming met het gemeentelijk Sportbedrijf;
- De inzet van contacten en verbindingen met relevante netwerken, organisaties en mensen.

ROLLEN & KERNGROEP
Om onderstaand plan te realiseren hebben zien wij onderstaande (hoofd)rolverdeling voor ogen:

- GSF: opdrachtnemer, projectleider, makelaar en verbinder, coördinator en procesbegeleider;
- Gemeente Nijmegen: opdrachtgever, deelnemer kerngroep (vanuit inclusie en sport);
- Sportbedrijf Nijmegen: deelnemer kerngroep, kennishouder van en verbinder tussen de GSF en de sportaanbieders. Overname als projectcoördinator/regisseur na afloop van de opdracht aan de GSF;
- Ambassadeur regenbooggemeenschap: deelnemer werkgroep

VERBINDING SOCIAAL VEILIGE SPORT
Onlangs is NOC*NSF gestart met de campagne en uitrol van het programma Veilige Sport op basis van de 4 V's. Dit komt mede voort uit een toename van meldingen over onveilige en schadelijke situaties in de sport, zowel in de topsport als de breedtesport.
De 4 v's bieden een stevig fundament: clubs die aan de 4 v's voldoen, bouwen mee aan een sociaal veilige sportomgeving (basiseisen sociale veiligheid). NOC*NSC stimuleert sportbonden, gemeenten

en lokale partijen om de 4 v's voor veiligheid te ondersteunen en clubs te motiveren hiermee aan de slag te gaan.
De 4 v's zijn:

1. Vereniging brede gedragscode
2. Vertrouwenscontactpersoon op de club
3. Verklaring Omtrent het Gedrag voor vrijwilligers
4. Vakkundig geschoolde trainer-coaches

De aandacht en implementatie van deze 4 V's betekent dat sportaanbieders hiermee te maken gaan krijgen. Ze lezen erover of worden hier t.z.t. over geïnformeerd door de gemeente, verenigingsondersteuner en/of sportbond.
Tijdens deze opdracht zal de GSF deze ontwikkelingen volgen en daar waar mogelijk slimme verbinding maken met de uitrol van deze 4 V's. Enerzijds om dubbelingen en extra druk op sportaanbieders te voorkomen en anderzijds om de twee sub thema's elkaar te laten versterken. Immers, discriminatie, uitsluiting en de 4 bovenstaande basiseisen komen terug in zowel LHBTIQ+ inclusie als in een veilig en positief sportklimaat.

DE GELDERSE WIN-WIN
Als Gelderse Sport Federatie doen we nog meer op dit thema waardoor we slimme verbindingen kunnen leggen. We zijn voortdurend in gesprek met en bereikbaar voor relevante lokale, regionale en landelijke partijen. Te denken valt aan NOC*NSF en haar sportbonden, John Blankenstein Foundation (JBF), Movisie, COC en het onderwijs Hier alvast een aantal kansrijke projecten waar we als GSF bij betrokken zijn en een win-win kan ontstaan:

- De GSF gaat per april 2024 zitting nemen in de stuurgroep van het regenboogplatform Gelderland Zuid, waar ook Vizier, SchoolsOUT, GGD, provincie Gelderland, gemeente Nijmegen en gemeente West Betuwe onderdeel van zijn. Het ontsluiten van onze netwerken en kennis ontstaat zo van beide kanten. Vanuit deze stuurgroep alsmede door onze rol in deze opdracht te Nijmegen;
- Project Alliantie GelijkSpelen 2024 - In nog drie andere Gelderse gemeenten zal een lokale procesbegeleider van de GSF aan de slag gaan om LHBTIQ+ acceptatie en implementatie te bevorderen. Schaalvoordeel en geleerde lessen over en weer gaan we benutten;
- Landelijke code diversiteit en inclusie in de sport - De GSF zit in de werkgroep van de code D&I die dit jaar ontwikkelt gaat worden met als regisseur Kenniscentrum Sport&Bewegen. In navolging op de code die in de Cultuursector al is gelanceerd gaat nu ook de sportsector hiermee aan de slag. Kennis uit dit traject kan worden meegenomen in de te ontwikkelen methodiek in Nijmegen (en andersom);
- De regenboogrotonde zorg&welzijn - De Regenboogrotonde is een routekaart, ontwikkeld in opdracht van de Regenboogwerkgroep Zorg en Welzijn regio Nijmegen. Deze routekaart heeft als doel LHBTIQ+-inclusie te vergroten in zorg- en welzijnsorganisaties. In deze tool zullen aanknopingspunten zitten die we kunnen gebruiken in de sportsector en pilot in Nijmegen;
- Onderzoek LHBTIQ+ welzijn van Vizier Oost – In samenwerking met de Radboud Universiteit voert Vizier Oost om de twee jaar een provincie-breed onderzoek uit naar het welzijn van LHBTIQ+'ers in Gelderland en Overijssel. Voor dit onderzoek verzamelen zij data die op aanvraag ook geanalyseerd kan worden per gemeente. De GSF zal de geleerde lessen en aanknopingspunten uit andere gemeenten gebruiken om inspiratie uit te blijven halen. Als dit van meerwaarde blijkt ook voor de gemeente Nijmegen.

De John Blankenstein Foundation heeft subsidie om vanaf 2024 te werken aan spreekoren in stadions. In 2023 is er al een verkennend gesprek geweest tussen de JBF en de GSF om dit project ook naar Gelderland en haar BVO's te halen. Hierbij zullen wij als aanjagende en verbindende schakel werken. In dit project willen wij ook nadenken hoe de breedtesport hierbij te betrekken en/of hoe dit als inspiratie voor hen kan dienen.

PLAN VAN AANPAK
Om bovenstaande doelen te bereiken stellen wij het volgende plan van aanpak voor:
Fase 1 – aanloopfase (april - mei 2024)

- Maken startfoto LHBTIQ+ in de sport in gemeente Nijmegen
    - Wat is er tot nu toe al gedaan in Nijmegen t.o.v. LHBTIQ+ en/of brede inclusie in de sport
    - Wat staat naast deze pilot nog te gebeuren aan relevante projecten, activiteiten e.d. (incl. ambities)?
    - Welke lokale stakeholders zijn in beeld
    - Welke behoefte (intrinsieke/extrinsieke) ligt er bij de verenigingen?
- Onderzoek naar en verwerking van reeds bestaand ondersteuningsaanbod op het gebied van LHBTIQ+ inclusie, binnen en buiten de sport (waaronder de SchoolsOut methodiek, de pilot vanuit alliantie gelijkspelen, het serviceaanbod vanuit NOC*NSF, en andere relevante tools en interventies).
- Vorming lokale kerngroep met beleidsmedewerkers sport én inclusie gemeente Nijmegen, sportbedrijf Nijmegen ambassadeur vanuit de regenbooggemeenschap.

Fase 2 – opstartfase (juni - september 2024)

- Komen tot drie of vier pilotverenigingen in samenwerking met opdrachtgever, sportbedrijf Nijmegen (en ambitiegroep LHBTIQ+):
    - Welke verenigingen zouden mogelijk willen deelnemen aan deze pilot en waarom?
    - Welke verenigingen lopen al voorop, hebben al iets met deze specifieke thematiek gedaan (‘innovators’ of 'early adopters') of zijn aan de slag (gegaan) met het thema sociale veiligheid. Zie hoofdstuk *verbinding sociaal veilige sport*.
    - Benaderen van verenigingen om deel te nemen aan de pilot
- ‘Verenigingsscan LHBTIQ+’ ontwikkelen om start- en eindfoto te maken bij pilotverenigingen om behaalde resultaten aan het eind van de pilotfase zichtbaar te maken. In overleg kunnen we deze scan ook breder opzetten (denk aan sociale veiligheid met het extra accent op LHBTIQ+). Deze verenigingsscan wordt ook onderdeel van de nader te ontwikkelen ‘SportsOut methodiek’.
- Verenigingsscan voor startfoto uitvoeren bij de pilotverenigingen
- Kennismakings- en verdiepingsgesprekken met het bestuur van de pilotverenigingen voeren waarbij we trachten te komen tot een (wellicht al bestaande) werkgroep binnen de vereniging en waarbij we aandacht hebben voor de knelpunten m.b.t. het thema;
- Verbeteren kennis en bewustwording bij sportbedrijf Nijmegen (BSC) aangaande het thema LHBTIQ+ acceptatie in de sport;
- Ontwikkelen van een methodiek inclusief ondersteuningsaanbod. De reeds bestaande SchoolsOut methodiek en eventuele andere soortgelijke interventies gaan we vertalen en eventueel samenvoegen naar deze specifieke ‘methodiek’ voor sportverenigingen; denk hierbij aan de vormgeving van adviesgesprekken en tools waarin een verruiming van bewustwording, kennis en handelingsperspectief centraal staat. Waar nodig toetsen we dit bij

de GGD GDL Zuid. We noemen het ondersteuningsaabod in dit plan ‘SportsOut methodiek’, maar dit hoeft niet de uiteindelijke titel te worden.

Fase 3 – uitvoeringsfase (oktober 2024 – mei 2025)

- Implementatie van de (in de voorgaande fase ontwikkelde) ‘SportsOut methodiek’ bij de drie of vier pilotverenigingen.
- Tussenevaluaties plannen en uitvoeren met pilotverenigingen waarbij het gaat over de werkbaarheid en tijdsinvestering en belasting van de vrijwilligers.
- Methodiek blijven aanpassen en door ontwikkelen n.a.v. ervaringen/evaluaties tijdens implementatie bij de pilotverenigingen.
- Aandacht besteden bij een sportcafé aan de pilot ‘SportsOut methodiek’ en kansrijke interventies zodat ook andere verenigingen worden meegenomen en gemotiveerd.
- Continue betrekken, begeleiden benutten van sportbedrijf Nijmegen bij incorporatie in reguliere werkzaamheden o.a. voor het aangrijpen van bestaand netwerk en reeds geplande activiteiten.
- In samenwerking met opdrachtgever en sportbedrijf Nijmegen onderzoeken wat de mogelijkheden zijn en wat er nodig is om overdracht van de pilot naar sportbedrijf Nijmegen mogelijk te maken na de pilotfase.
- In oktober 2024 en/of 2025 in gezamenlijkheid, als Nijmeegse sport, deelnemen aan coming-out day en/of paarse vrijdag (mede in samenwerking met SchoolsOut).
- Zo wenselijk haakjes zoeken met de maatschappelijke, vrije en ondernemende sportaanbieders.
- Begin 2025 evaluatiemoment tussen de opdrachtnemer en de opdrachtgever
    - Bespreken huidige stand van zaken
    - Bespreken eventuele verlenging na 1,5 jaar

Fase 4 – evaluatiefase (mei - juni 2025)

- Eindevaluatie deelnemende verenigingen doormiddel van het (opnieuw) uitvoeren van de verenigingsscan LHBTIQ+ en het voeren van eindevaluatiegesprek:
    - Hoe werkte de methodiek en wat heeft het je vereniging opgeleverd?
    - Welke knelpunten zijn er nog?
    - Wat zijn sleutelfactoren in de borging en het door blijven ontwikkelen van de methode en implementatie op lange termijn?
- Methodiek daar waar nodig door ontwikkelen/aanpassen (continue proces)
- Evaluatiegesprek met onderzoek stagiair en opdrachtgever
- Eventuele overdracht pilot naar sportbedrijf Nijmegen
- Evaluatie, terugkoppeling en afronding van en met betrokken stakeholders

PRAKTISCHE INFORMATIE

De projectleiding komt in handen te liggen van Kira Schorn. Zij is het aanspreekpunt voor de opdrachtgever en de kerngroep. Zij heeft de mogelijkheid om collega’s in te zetten op specifieke onderdelen van het plan (denk aan procesbegeleiding, communicatie en back office). Ook Rosa Holtslag-Roelvink zal nauw betrokken zijn vanuit haar rol bij andere soortgelijke projecten en participatie in revelatie landelijke en regionale netwerken. Kira en Rosa stemmen met enige regelmaat intern af waarbij we gebruik maken van elkaars kennis en kwaliteiten.
Kira werkt op dinsdag en donderdag voor de GSF.

Er wordt geen standaard werkdag voor deze pilot afgesproken, vergaderingen en evaluaties kunnen in principe op de dinsdagen en donderdagen gepland worden.

PRIJSOPGAVE
Binnen de opdrachtformulering zijn door de gemeente Nijmegen vooraf financiële kaders gesteld. De beoogde looptijd is april 2024 t/m medio mei 2025 (max. €82.780 incl. btw). De in deze offerte herschreven plan van aanpak is realiseerbaar binnen deze financiële en tijdsgebonden kaders. De noodzaak tot verlenging van dit project sluiten wij en de opdrachtgever niet uit. Dit wordt begin 2025 geëvalueerd. Indien verlenging gewenst is dan zal de gemeente Nijmegen op zoek gaan naar benodigde financiering hiervoor.

	Uren	Exclusief btw	Inclusief btw
Projectleiding en procesbegeleiding	480	€ 57.120,00	€ 69.115,20
Inzet afdeling communicatie Schrijven van teksten zoals artikelen, persberichten, etc. Opmaak communicatiematerialen zoals flyers, presentaties, eetc.	40	€ 3.680,00	€ 4.452,80
Inzet afdeling back office (administratief, planning) Bijhouden deelnemers sessie, deelnemerslijsten, organisatie en afstemming sessies met locaties/catering	20	€ 1.500,00	€ 1.815,00
Activiteitenbudget Kosten drukwerk, inhuur locaties/catering, aanschaf materialen, etc.		€ 6.100,00	€ 7.381,00
TOTAAL		**€ 68.400,00**	**€ 82.764,00**

Bovenstaande kosten zijn inclusief reiskosten. Kosten zijn gebaseerd op prijspeil van 2024.

TOT SLOT
Wij gaan ervan uit u hiermee een passend voorstel te doen, waarin alle relevante zaken zoals die in onze gesprekken, de opdracht en mailwisseling aan de orde zijn geweest, worden benoemd.
Graag vernemen wij van u of dit plan conform uw vraag is opgesteld. Na akkoord en ondertekening van deze offerte worden, in overleg, de werkzaamheden opgestart.

We stellen het zeer op prijs als we, op basis van dit plan, de opdracht voor u mogen verzorgen.